

Analiza dokumentacji wychowanków placówek z woj. podlaskiego umieszczonych w szpitalach psychiatrycznych w latach 2004-2006

Doniesienia mediów o organizowaniu „kolonii” w szpitalu psychiatrycznym w Krośnicach dla dzieci z domów dziecka zaniepokoiły Rzecznika Praw Obywatelskich. W związku z powyższym zwrócił się do departamentów pomocy społecznej urzędów wojewódzkich (organów nadzoru nad placówkami opiekuńczymi) z prośbą o informacje o każdym dziecku z placówki opiekuńczej przebywającym na oddziale psychiatrycznym w latach 2004 – 2006.

Informacja winna zawierać:

1. nazwę placówki
2. wiek dziecka, płeć
3. czas pobytu w szpitalu, datę umieszczenia dziecka w placówce
4. powód decyzji o umieszczeniu wychowanka w szpitalu psychiatrycznym oraz kopię skierowania.
5. kopię oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na skierowanie dziecka do szpitala psychiatrycznego lub stosowne postanowienie sądu rodzinnego
6. w przypadku wychowanków 16-letnich kopię ich oświadczenia, iż wyrażają zgodę na umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

Ad. 1 Rodzaje placówek

W woj. podlaskim w szpitalach umieszczono ogółem 65 dzieci, w tym 13 - wielokrotnie. Informacje pochodzą z 10 placówek, w tym: z 7 publicznych socjalizacyjnych, z jednej interwencyjnej, z jednego zespołu opiekuńczo-wychowawczego, jednego rodzinnego domu dziecka.

Ogółem w woj. podlaskim w 2005 r. było 16 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 3 niepubliczne (605 miejsc, 972 wychowanków), 4 wielofunkcyjne, w tym jedna niepubliczna (358 miejsc, 590 wychowanków), 7 socjalizacyjnych, w tym jedna niepubliczna (331 miejsc, 423 wychowanków), 4 rodzinne (22 miejsca, 26 wychowanków), 4 interwencyjne, w tym jedna niepubliczna (37 miejsc, 99 wychowanków), 2 niepubliczne opiekuńcze dla 60 wychowanków.

Placówki, z których wychowankowie przebywali w szpitalach psychiatrycznych:

Dom dziecka nr 1 Białystok 13
Placówka opiekuńczo wychowawcza w Suwałkach 5
Dom Dziecka w Zambrowie 1
Pogotowie Opiekuńcze 24
Dom Dziecka nr 2 w Białymstoku 5
Zespół Placówek Opiekuńczo wychowawczych 6
Dom Dziecka w Pawłówe 3
Środowiskowy Dom Rodzinny w Białymstoku 2
Dom Dziecka w Krasnem 2
Dom Dziecka w Supraślu 4

Ad. 2 Wiek dzieci

Informacje o wieku dzieci umieszczanych w szpitalach prezentuje poniższe zestawienie. Najmłodszy wychowanek przebywający w szpitalu miał 8 lat, najstarszy 20. Najliczniejszą grupę tworzyli 16 - 17-latkowie.

wiek	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
liczba dzieci	1	1	3	1	1	4	7	3	14	11	7	8	4

Ad. 3 Czas pobytu

Najkrótszy czas pobytu wynosił od kilku do kilkunastu dni. Jednakże większość dzieci przebywała w szpitalu do 10-11 tygodni. Jedynie w kilku przypadkach pobyt w szpitalu trwał ponad 2 miesiące.

Ad. 4 Powód umieszczenia w szpitalu/diagnoza

W 20 przypadkach diagnoza brzmiała: „próba samobójcza, objawy depresji, myśli, tendencje, zamiary samobójcze”. W 23 przypadkach były to zaburzenia zachowania, problemy wychowawcze. W 20 przypadkach stwierdzono uzależnienie od alkoholu lub narkotyków, nadużywanie substancji psychoaktywnych, zatrucia lekami lub alkoholem. Cztery przypadki zdiagnozowano jako zaburzenia orientacji płciowej, podejrzenie współżycia seksualnego z matką, świadczenie usług seksualnych, nadpobudliwość seksualna, zmiana orientacji seksualnej (13-latek). Jeden przypadek dotyczył zaburzeń odżywiania. W kilku sytuacjach powodem umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym były ucieczki ze szkoły, placówki, włóczęgostwo, trudności wychowawcze, zaburzenia okresu dojrzewania. Często w diagnozie wpisywano wiele powodów umieszczenia w szpitalu.

Na podkreślenie zasługują następujące fakty:

- Z diagnozą „zaburzenia funkcji intelektualnych na poziomie upośledzenia w stopniu umiarkowanym” wychowanek przebywał dwukrotnie w szpitalu (23 dni pobytu i 98 dni);
- Z diagnozą „mieszane zaburzenia i zachowanie z lekceważeniem obowiązków szkolnych” (57 dni pobytu).

Ad. 5 Dokumentacja oświadczenia opiekunów prawnych

W nielicznych przypadkach załączono dokumentację – skierowanie, oświadczenie o zgodzie rodziców (13 dokumentów, w tym 4 dwukrotne) oraz 3 postanowienia sądu rodzinnego. Napisano, iż dokumenty generalnie są w posiadaniu szpitali. Jednocześnie, w niektórych placówkach i w przypadku niektórych dzieci placówka dokumenty posiada, w innych nie. Zatem, nie ma tu wypracowanej jednolitej zasady gromadzenia dokumentacji dziecka. Wydaje się, iż placówka takie dokumenty (kopie) powinna posiadać.

Ad. 6 Dokumentacja oświadczenia osób powyżej 16 roku życia

Nie załączono żadnych oświadczeń, choć osób powyżej 16 roku życia umieszczonych w szpitalach psychiatrycznych było 44.

Uwagi

Generalnie przysłana dokumentacja jest niestaranna. Nie zawsze zgadzają się ze sobą podawane dane. Oświadczenia rodziców często nie zawierają daty. W skierowaniach do szpitali nie zawsze wypełniona jest rubryka „uzasadnienie o konieczności hospitalizacji”, „cel skierowania”. Często w historii choroby brakuje podpisu pacjenta lub opiekuna prawnego. Czasem w miejscu podpisu dla pacjenta widnieje opiekun prawny.

Ze wstępnej analizy wynika, iż umieszczanie wychowanków domów dziecka w szpitalu psychiatrycznym nie jest traktowane jako okoliczność wyjątkowa, która musi mieć poważne medyczne uzasadnienie i dokumentację.